

DEN GLOBALA SMÄRTAN

- en diktrilogi av Tuija Nieminen Kristofersson

Tuija Nieminen Kristoferssons dikter kan enkelt liknas vid energirika vindar, som sveper runt vårt jordiska klot. Orden, som hon använder blir vingar i ett övergripande betraktande, där poeten registrerar, liksom ett satellitsystem, skapelsens vånda. Det är ett klassiskt motiv.

Hennes nya bok – en TRILOGI – innehåller tre diktsamlingar, som spinner trådar till varandra. Den första är en publicerad samlingen från 2004 under namnet ”Någon gång regn i Ngorongoro”, i mitten den nya ”Spättan och stjärnan” och som avslutning ”Lammbilder”.

Författarens poetiska ”ordvind” binder samman det danska Jylland med sanddynerna vid Victoriasjön i Tanzania. Ekvatorns brännande hette blandas med de perifera sanddynerna på Skagen. Läsaren tillåts pendla mellan kontinenter och föras fram och åter av den globala vind som binder samman människor och som berättar om en gemensam historia.

Denna historia innehåller både inlandsisens drastiska formatering av vårt landskap, liksom dammkornen, som yr upp efter en jeep med fyrhjulsdraft på den heta Massajslätten i hjärtat av Afrika..

Vid flodstranden, växer den vattenslukande papyrusväxten. Här blir orden till; som i en begynnelse av skrift. Poeten speglar landskapet: hav – land, öken – flod; liksom dåtid – nutid.

Det är ofta polära krafter som möts i dikterna. Som två hav vid den jylländska ”grenens” yttersta spets, där Skagerak och Kattegat slår in i varandra. Några färgbilder på bokens baksida skvallrar om energin: den ljusa sandstranden, flundran och det skådande lammet, fåret.

De två nytillkomna avsnitten flyter väl in i den motivkrets som redan påbörjats. Titeln Spättan och stjärnan för tankarna till Gunnar Ekelöfs diktsamling om natur: Sorgen och stjärnan, 1936. Här blir det en liknande sammanfattning av det konkret närvarande, där den nersänkta fisketrålen beskrivs som en förlängning av våra mänskliga armar. En förnedring i tid och rum.

På havsfiskelaboratoriet i Lysekil visar sig den mänskliga rovdrafts följdverkningar. Behovet av en god havsmiljö blir stark, när ”den döda fisken på middagsbordet” plågar samvetet och drömmen.

Avsnittet Lammbilder är i grunden ett djupt religiöst avsnitt med en gud som är ”den stora inandningen” dvs. livet. Här förmedlar Nieminen en skapelseteologi med diktens associationsrika bildvärld. Lammet blir ”offerlammet”; saltet över Esbjerg må icke missa sin sälta, brödet som bakas handhas med ”liturgiska rörelse”

Sinai, kyrkor, helgonbilder, biskopslöner är ord som förtätar texten. Här redovisas en inre vandring, där ljuset och hoppet kan finnas. Mitt i det förrådda finns ”orden i vinet”, och här finns ”budbärringar”, ”brunnens svalka”; här finns ”det vita linnet” vari morgonens kyla kan förvandlas. Dörren till befrielse kan öppnas ”i öknens tunga gångjärn av sten”.

Hans-Evert Renérius

Bok: Tuija Nieminen Kristofersson: TRILOGI. Bonniers.